

UNIVERSITATEA „OVIDIUS” DIN CONSTANȚA
ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE UMANISTE
DOMENIUL DE DOCTORAT FILOLOGIE

TEZĂ DE DOCTORAT
REZUMAT

Conducător de doctorat,

Prof. univ. dr. Eduard Vlad

Doctorand,

Andrei Zamfir

Constanța

2025

UNIVERSITATEA „OVIDIUS” DIN CONSTANȚA
ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE UMANISTE
DOMENIUL DE DOCTORAT FILOLOGIE

**MIXING MEMORY AND DENIAL: COPING WITH TRAUMA IN DELILLO,
MAHAJAN, AND ROY**
**MEMORIE ȘI NEGARE : MECANISME DE GESTIONARE A TRAUMEI ÎN OPERA
LUI DON DELILLO, KARAN MAHAJAN ȘI ARUNDHATI ROY**

Conducător de doctorat,

Prof. univ. dr. Eduard Vlad

Doctorand,

Andrei Zamfir

Constanța

2025

CUPRINS

INTRODUCERE

CAPITOLUL 1 – FUNDAMENT TEORETIC

1.1 Freud, Derrida, Lacan și teoria traumei literare

1.1.1 Fundamentele psihanalitice ale traumei culturale și individuale

1.1.2 Modelul structural lacanian și relația lui cu trauma

1.1.3 Urma răni și disrupția derrideană

1.2 Răni și semnificații

1.2.1 Repetiția, absența și natura performativă a traumei în literatură

1.2.2 Valoarea etică a angajării traumatice

1.2.3 Impactul traumei asupra sinelui și asupra culturi

1.3 Discontinuități narative: intersecția spectacolului, traumei și identității

1.3.1 Construcția sinelui în media postmodernă

1.3.2 Alienarea psihologică indusă de memoria mediată și potențialul redobândirii capacității de acțiune prin narațiuni și reprezentare

CAPITOLUL 2 – ECOURILE POST-9/11 ÎN „*OMUL CĂZĂTOR*”

2.1 9/11: Deșertul Realului

2.1.1 Prăbușirea optimismului anilor 1990 în urma terorii

2.1.2 Trauma și memoria culturală: rolul literaturii în 9/11

2.2 Narațiunea pre-9/11 a lui DeLillo

2.2.1 Portretul postmodern al memoriei colective la DeLillo

2.2.2 Hiperrealitate, traumă și fragmentarea identității

2.3 Trauma în logica spectacolului

2.3.1 Mass-media, trauma și construcția realității

2.3.2 Spectacol, subiectivitate și vocea redusă la tăcere

CAPITOLUL 3 – IMPACTUL TRAUMEI ASUPRA IDENTITĂȚILOR INDIVIDUALE ȘI COLECTIVE ÎN „ASOCIAȚIA BOMBELOR MICI”

3.1 Reacții sociale la terorism și impactul lor asupra identității

3.1.1 Bombe prea mici pentru a fi ținută minte

3.1.2 Identitate, artă și mașina psihopolitică

3.2 Granițe fragile între victimă și agresor

3.2.1 Trauma lui Mansoor și colapsul identității

3.2.2 Realul și radicalizarea: coborârea lui Ayub în violența ideologică

3.3 Identități fragmentate și criza reprezentării

3.3.1. Bombe mici și mari narațiuni

3.3.2 Topografii ale morții și ale răni hiperreale

CAPITOLUL 4 – NEGAREA ȘI REPRESIUNEA ÎN „DUMNEZEUL LUCRURILOR MĂRUNTE”

4.1 Logica morții și alteritatea radicală

4.1.1. Cine trăiește, cine moare

4.1.2. *Homo sacer*, necropolitica și caracterul dispensabil al lui Velutha

4.2 Sine divizate și corpuri liminale

4.2.1 Spectrele din Ayemenem

4.2.2. Captivi între lumi

4.3 Figura matriarhală hiperreală

4.3.1. Fantezia colonială a lui Baby Kochamma

4.3.2. Constrângerea ideologică și moartea memoriei

CONCLUZII

BIBLIOGRAFIE

Cuvinte-cheie: teoria traumei, psihanaliză, memorie, negare, literatură post-9/11, DeLillo, Roy, Mahajan, postmodernism, working through, acting out, identitate, postcolonialism, întoarcerea refului.

Această teză se desfășoară la intersecția dintre studiile literare și gândirea psihanalitică, fiind motivată de un imperativ etic: acela de a angaja cercetarea în raport cu trauma ca experiență trăită, narată și adesea redusă la tăcere. Ea este, de asemenea, încadrată de momentul istoric și cultural în care a fost scrisă: o perioadă în care reverberațiile unor evenimente traumatice precum 11 Septembrie sunt încă resimțite, în care opresiunea sistemică, războaiele (fie în Europa, fie în Orientul Mijlociu) și pandemiile globale continuă să modeleze modul în care indivizii și societățile își înțeleg prezentul și trecutul. Literatura, în special ficțiunea contemporană, se afirmă aici drept un spațiu privilegiat de interogație, care nu se rezumă la a reprezenta trauma, ci participă activ la procesul de revendicare, negociere și, uneori, de negare a acesteia.

Literatura oferă un spațiu unic pentru gestionarea traumei: prin narațiune, metaforă și formă estetică, permite atât personajelor, cât și cititorilor, să proceseze experiențe copleșitoare, să reconfigureze identități fragmentate și să confrunte ceea ce nu poate fi rostit într-un mod inaccesibil discursului clinic sau relatării istorice. Literatura devine astfel nu doar un mediu de reprezentare, ci și o practică a supraviețuirii. Monologurile fragmentate din ficțiunea postmodernă, tăcerile eliptice și absențele din narațiunile traumei oferă strategii formale ce reflectă mecanismele psihologice ale supraviețuitorilor. Flashback-urile, disjuncțiile narative, repetiția și incapacitatea de a atinge o închidere simbolică reflectă lupta de a integra memoria traumatică într-o poveste coerentă a vieții. Prin faptul că dau formă a ceea ce rezistă reprezentării, textele literare înfăptuiesc un „lucru prin traumă” (*working through*) – adică integrarea conștientă a conținuturilor traumatice – care aproximează, chiar dacă nu atinge pe deplin, scopul terapeutic al doliului și integrării.

Corpusul lucrării este alcătuit din romanele *The Association of Small Bombs* de Karan Mahajan, *The God of Small Things* de Arundhati Roy și *Falling Man* de Don DeLillo. Aceste texte permit o abordare interdisciplinară a traumei atât ca fenomen psihologic, cât și ca realitate socio-politică, urmărind modul în care negarea și memoria funcționează nu doar în psihic, ci și în familie, comunitate, națiune și imaginar cultural. Primele două romane sunt deosebit de importante pentru modul în care articulează relația dintre traumă, identitate și sisteme de putere, prin lentile postcoloniale, necropolitice și biopolitice. Inspirându-se din gândirea lui Achille Mbembe și

Michel Foucault, cercetarea investighează cum controlul statal, sistemele ideologice și moștenirile coloniale continuă să determine ce vieți sunt „demne de jeli” și care sunt corpurile considerate dispensabile, arătând cum trauma este distribuită social și negată politic.

Corpusul analizat în această teză doctorală a avut rolul de a demonstra că literatura ocupă o poziție unică în câmpul studiilor despre traumă și memorie. Textele funcționează ca vase ale mărturiei și spații de intervenție activă, unde forma poate rezista închiderii, limbajul poate înregistra tăcerea fără a o șterge, iar structura narativă poate reitera chiar disrupțiile temporale pe care trauma le imprimă. Procedând astfel, aceste texte modelează forme de angajament etic ce resping mercantilizarea suferinței și confruntă complicitatea atât a statului, cât și a spectatorului. Din aceasta se desprinde o implicație mai largă: studiul ficțiunii traumei nu vizează doar catalogarea distrugerii, ci și investigarea condițiilor culturale în care distrugerea devine narabilă, partajabilă și cu încărcătură politică.

Capitolul întâi cartografiază terenul conceptual al studiilor traumei printr-un dialog între paradigmele psihanalitice, deconstructiviste și teoretice, pentru a evidenția modul în care experiența traumatică este codificată, rememorată și reimaginată în textele literare. Începând cu intuițiile inovatoare ale lui Freud asupra refulării și întoarcerii refulatului, capitolul se îndreaptă apoi spre elaborările lui Derrida și Lacan asupra jocului spectral al limbajului și al subiectului vorbitor. Noțiunea lacaniană de Real, ca vid nereprezentabil care dislocă ordinea simbolică, permite înțelegerea traumei ca ceva dincolo de limbaj, o ruptură care rezistă oricărei asimilări complete în psihic și în narațiune. Pornind de aici, capitolul integrează lucrările lui Cathy Caruth și Dominick LaCapra pentru a sublinia miza etică și istoriografică a mărturiei traumei. Concepția lui Caruth despre experiența traumatică drept una întârziată și repetitivă contestă modelele tradiționale de înțelegere narativă, în timp ce distincția lui LaCapra între acting out – manifestare compulsivă și inconștientă, adesea autodistructivă, ca răspuns la trauma inițială – și working through – integrarea conștientă a conținuturilor traumatiche – deschide o direcție critică esențială pentru abordarea memoriei, negării și reprezentării în literatură. Astfel, acest capitol fundamentează o abordare multifacetată a modului în care trauma funcționează atât ca experiență individuală, cât și ca fenomen colectiv și cultural, evidențiind cum literatura poate oferi perspective asupra narațiunilor traumei personale și societale.

Această teză își propune să reangajeze aceste fundamente conceptuale, nu doar să reia teoriile consacrate, ci să examineze critic transformările lor continue în reprezentarea literară a traumei la nivel individual și colectiv. Ea urmărește să abordeze unele dintre întrebările predominante și frecvent formulate în domeniul studiilor traumei, precum: există o cale posibilă de recuperare după traumă? În ce măsură vârsta, genul și rasa sunt factori esențiali care influențează personajele traumatizate? În ce măsură teoria literară a traumei și lucrările terapeuților din domeniul medical pot contribui la un cadru ce trebuie luat în considerare atunci când recunoaștem puterea „ficțiunii traumei”? Este, de asemenea, important de menționat motivația personală a acestei teze, care reprezintă încercarea mea de a contribui la o direcție contemporană și în plină evoluție a studiilor traumei, una care depășește cadrul său tradițional occidental, eurocentric și adesea limitat exclusiv la victime. Această schimbare impune o deplasare necesară spre includerea și a studiului autorilor de violență, chiar dacă se menține prioritatea asupra analizei victimelor traumei, așa cum se poate observa în *The Asociația Bombelor Mici* de Karan Mahajan.

Capitolul al doilea dezvoltă cadrul teoretic stabilit anterior, concentrându-se asupra modului în care trauma este narativizată în *Omul Căzător* de Don DeLillo, în contextul traumei culturale post-9/11. Capitolul examinează romanul prin intersecția dintre psihanaliză, teoria traumei și critica postmodernă, explorând modul în care narațiunea reflectă relația complexă dintre trauma personală și cea colectivă în urma atacurilor teroriste. Printr-o lectură atentă a temporalităților fracturate ale romanului, a motivelor simbolice și a perspectivelor narative în schimbare, analiza se concentrează pe modul în care *Omul Căzător* surprinde dezorientarea psihică provocată de 11 septembrie, scoțând totodată în evidență implicațiile culturale și politice mai largi ale martorului, ale mass-mediei și ale identității naționale într-o lume postmodernă. Această analiză poziționează romanul ca exemplu de ficțiune traumatică postmodernă, demonstrând cum textul refuză închiderea narativă, îmbrățișează fragmentarea și investighează granițele instabile dintre realitate, memorie și reprezentare. Textul lui DeLillo este mai puțin despre recuperarea după traumă și mai mult despre trăirea în interiorul spectacolului acesteia – un concept esențial care critică atât estetizarea traumei de către mass-media, cât și structurile sociale ce modelează memoria publică. În plus, capitolul subliniază modul în care *Omul Căzător* abordează noțiunea de identitate post-traumatică, explorând cum experiențele personajelor din timpul și după 9/11 le destabilizează sentimentul de sine și pun sub semnul întrebării narațiunile culturale dominante despre victimizare, eroism și securitate națională.

Prin concentrarea asupra acestor tehnici și teme literare, capitolul subliniază rolul romanului în configurarea memoriei culturale post-9/11, contribuind la conversația continuă despre modul în care societățile procesează, reprezintă și rezistă evenimentelor traumatice prin intermediul ficțiunii. De asemenea, capitolul examinează implicațiile etice și politice ale martorului și reprezentării unei asemenea traume, cu o atenție specială asupra modului în care opera lui DeLillo complică înțelegerea noastră asupra recuperării, identității și politicilor memoriei. În urma aceluși eveniment, discursul occidental a încadrat frecvent Celălalt — în special diferența etnică, rasială și religioasă — ca loc al paranoiei, supravegherii și excluderii. Literatura care abordează consecințele lui 9/11 devine, astfel, un spațiu esențial pentru regândirea acestor dinamici: ea investighează nu doar trauma atacului propriu-zis, ci și traumele secundare ale xenofobiei, fragmentării culturale și negării naționaliste care i-au urmat. Nevoia subiectului de a alinia totul propriei identități se dovedește a fi o apărare fragilă împotriva unei terori mai profunde: teroarea lipsei de sens, a instabilității și a vulnerabilității.

Capitolul al treilea continuă investigația tezei asupra traumei culturale prin mutarea atenției de la o catastrofă global mediatizată precum Septembrie 11 la un loc mai localizat și mai puțin reprezentat al violenței: atentatul din 1996 de la Lajpat Nagar, Delhi, așa cum este descris în romanul lui Karan Mahajan *Asociația Bombelor Mici*. Construindu-se pe fundamentele teoretice ale postcolonialismului, biopoliticii și necropoliticii, acest capitol își propune să investigheze modul în care trauma nu doar fracturează psihicul individual, ci și reconfigurează identitățile sociale, categoriile morale și sistemele de putere. Inspirându-se din lucrările lui Achille Mbembe, Michel Foucault și Anne Kaplan, analiza scoate în evidență modul în care actele de teroare — în special cele considerate „mici” la nivel global — sunt procesate inegal în funcție de clasă, religie și apartenență națională. Romanul lui Mahajan respinge opozițiile morale rigide și narațiunile simpliste ale victimizării, examinând granițele fluide dintre victimă și agresor, mai ales în traiectoriile psihologice ale lui Mansoor și Ayub. Textul dezvăluie că trauma nu este doar un efect ulterior al violenței, ci un proces politic continuu, modelat de ștergerea mediatică, neglijarea instituțională și marginalizarea sistemică. Procedând astfel, romanul critică spectacolul traumei din perspectiva marginalilor, afirmând imperativul etic de a da mărturie nu doar despre catastrofele vizibile, ci și despre cele îndurate în tăcere, în umbra modernității postcoloniale.

Literatura postmodernă recurge adesea la strategii autoreflexive și metaficționale care pun sub semnul întrebării stabilitatea narațiunii, a memoriei și a identității. Aceste tehnici, deși de natură

stilistică, oglindesc stările psihice fragmentate ale subiecților traumatizați și dificultatea reprezentării însăși a traumei. În romanul lui Karan Mahajan *Asociația Bombelor Mici*, oscilația între diferite perspective dezvăluie contractarea identității și îi obligă pe cititori să își interogheze propriile presupuneri despre vinovăție, traumă și empatie. Accentul postmodernismului asupra naturii intrinsec ficționale a narațiunilor poate stimula reflecția critică asupra modului în care experiențele traumatice sunt mediate prin intermediul povestirii. Conceptul de Celălalt, ca expresie a diferenței, este important de integrat, întrucât sinele și Celălalt trebuie acceptați simultan. Gilles Deleuze descrie această transformare de la „paranoia” la „nebunia schizoidă”, concepte folosite ca metafore filosofice pentru a descrie percepțiile asupra identității.

Contribuțiile lui Dominick LaCapra sunt la fel de esențiale pentru înțelegerea mizelor etice și politice ale traumei. Distincția sa între „**acting out**” – manifestare compulsivă și inconștientă, adesea autodistructivă, ca răspuns la trauma inițială – și „**working through**” – integrarea conștientă a conținuturilor traumatice – clarifică traiectoriile divergente ale personajelor romanului. În timp ce Mansoor se confruntă cu o formă atenuată de *working through*, căutând coerență prin religie și activism, Ayub devine întruchiparea lui *acting out*, suferința sa nerezolvată conducând la o violență performativă ce perpetuează trauma în loc să o atenueze. Mahajan, prin narațiunea sa polifonică și neliniară, critică tendința societății de a cere povești simpliste, cu finaluri reparatorii ale traumei, insistând în schimb asupra unei reprezentări care rezistă închiderii și onorează complexitatea suferinței. Prin portretizarea nuanțată a psihicului fragmentat, a deziluziilor ideologice și a seducțiilor radicalismului, romanul lui Mahajan oferă o angajare profund etică cu consecințele violenței. Prin dizolvarea distincțiilor dintre victimă și agresor și prin aducerea în prim-plan a costului psihic al invizibilității și al ștergerii, romanul nu doar reflectă trauma, ci o și înfăptuiește, constrângând cititorul să fie martor la ceea ce societatea alege atât de des să ignore. Această angajare cu complexitatea și refuzul simplificării sunt cele care fac ca opera lui Mahajan să fie deopotrivă actuală și atemporală, iar ficțiunea traumei un spațiu critic de negociere a rețelei complicate de memorie, putere și vulnerabilitate umană în lumea contemporană.

În ultimul capitol am analizat *The God of Small Things* ca un text profund polifonic, care abordează trauma nu doar ca ruptură psihologică, ci ca fenomen istoric sedimentat, social reprodus și manipulat politic. Printr-o sinteză critică a unor cadre teoretice contemporane — de la biopolitica lui Michel Foucault și necropolitica lui Achille Mbembe la hantologia lui Jacques Derrida,

insecuritatea ontologică a lui R.D. Laing și hiperrealitatea lui Jean Baudrillard — am susținut că romanul lui Roy constituie o meditație radicală asupra mecanismelor puterii, memoriei și ștergerii în lumea postcolonială. În centrul acestei analize am argumentat că trauma din *The God of Small Things* nu este niciodată izolată sau individuală. Dimpotrivă, ea este strâns legată de moștenirile colonialismului, de rigiditatea ierarhiilor de castă, de logica coercitivă a rolurilor de gen și de caracterul dispensabil al corpurilor marginalizate din punct de vedere economic. Am arătat că producerea traumei nu este accidentală, ci deliberată; ea este rezultatul unor regimuri biopolitice și necropolitice care decid cine poate trăi, cine trebuie să moară și cine este privat chiar și de demnitatea de a fi comemorat.

Instrumentul conceptual al liminalității îmi permite să încadrez condiția lui Estha și Rahel nu ca pe o fază de tranziție, ci ca pe o stare permanentă de suspendare. Inspirându-mă din lucrările lui Victor Turner, Arpad Szakolczai și ale unor teoreticieni contemporani precum MacKay și Hadromi-Allouche, am arătat cum trauma gemenilor le blochează dezvoltarea, lăsându-i într-o stare de „între”, perpetuă — între trecut și viitor, între memorie și uitare, între tăcere și discurs. Reîntoarcerea lor la Ayemenem nu este un moment de catharsis, ci o bănuire, o întâlnire spectrală cu o istorie care rămâne nerezolvată. Această interpretare se aliniază cu hantologia derrideană, unde spectrul nu este doar o relicvă a trecutului, ci o forță structuratoare în prezent. Prezența spectrală a lui Sophie Mol contrastează puternic cu ștergerea lui Velutha, întărind logica necropolitică a distincției dintre cei care merită să fie jeliți și cei care sunt condamnați la uitare. Teoriile lui Derrida despre doliu și spectralitate sunt esențiale pentru a înțelege etica rememorării în romanul lui Roy. Moartea lui Sophie Mol este mitologizată, păstrată în memoria familială și servește drept punct de coeziune în identitatea familiei Ipe. În contrast, moartea lui Velutha este ștersă sistematic, povestea lui fiind îngropată pentru a menține iluzia purității sociale. Politicile doliului, așa cum susține Derrida, sunt inseparabile de politicile excluderii: cine are dreptul de a fi amintit și cine este condamnat la uitare. În *The God of Small Things*, doliul nu este un drept universal, ci un privilegiu determinat de castă, clasă și ideologie. Roy critică nu doar actul uitării, ci și munca activă prin care tăcerea este menținută.

Una dintre contribuțiile suplimentare pe care această teză le aduce este reconfigurarea dialecticii dintre memorie și negare ca o dinamică interdependentă, modelată atât de infrastructurile politice și culturale, cât și de procesele psihice. Prin lectura literaturii post-9/11, a

narațiunilor indiene de după atentate și a ficțiunii postcoloniale despre caste printr-un cadru comun psihanalitic și cultural, am arătat cum trauma atât rezistă, cât și solicită reprezentare, iar narațiunile ei pun în scenă chiar fracturile pe care le descriu. Procedând astfel, am construit o punte între psihanaliză, postmodernism și teoria postcolonială, propunând un model metodologic pentru studiile traumei care depășește cadrele eurocentrice și exclusiv orientate spre victimă. În acest fel, am clarificat modul în care identitatea, memoria și negarea sunt co-construite în ficțiunea traumei și am sugerat o direcție de cercetare pentru studiile viitoare. Perspectivele extrase din operele lui DeLillo, Mahajan și Roy pot fi extinse la literaturi non-occidentale, tradiții orale și narațiuni din mediile digitale, în special acelea provenite din comunități ale căror traume sunt încă insuficient reprezentate în discursul global.

Bibliografie Selectivă

1. Booth, Wayne C. *The Rhetoric of Fiction*. University of Chicago Press, 1973.
2. Caruth, Cathy. *Trauma: Explorations in Memory*. Johns Hopkins University Press, 1995.
3. -----, *Unclaimed Experience: Trauma, Narrative, and History*. Johns Hopkins University Press, 1996.
4. Debord, Guy. *The Society of the Spectacle*. Annotated trans. by Ken Knabb, Bureau of Public Secrets, 2014.
5. Deleuze, Gilles, and Félix Guattari. *Anti-Oedipus*. Penguin Group, 2009.
6. DeLillo, Don. "In the Ruins of the Future: Reflections on Terror and Loss in the Shadow of September." *Harper's Magazine*, Dec. 2001, pp. 33–40.
7. -----, *Falling Man: A Novel*. Picador, 2011.
8. Derrida, Jacques. *Archive Fever: A Freudian Impression*. Trans. Eric Prenowitz. University of Chicago Press, 1996.
9. -----, *Freud and the Scene of Writing in Writing and Difference*. Trans. Alan Baas. University of Chicago Press, 1978.
10. -----, *Of Grammatology*. Translated by Gayatri Chakravorty Spivak, Johns Hopkins University Press, 2016.
11. -----, *Rogues: Two Essays on Reason*. Translated by Michael Naas and Pascale-Anne Brault, Stanford University Press, 2005.

12. ----- . *Some Statements and Truisms about Neologisms, Newisms, Postisms, Parasitisms, and Other Small Seismisms. The States of Theory*, edited by David Carroll, Columbia University Press, 1989.
13. ----- . *Specters of Marx: The State of the Debt, the Work of Mourning, and the New International*. Routledge, 1994.
14. ----- . *The Post Card: From Socrates to Freud and Beyond*. Trans. Alan Bass. University of Chicago Press, 1987.
15. ----- . *The Work of Mourning*. Edited by Pascale-Anne Brault and Michael Naas, University of Chicago Press, 2001.
16. Doctor, Ronald M., and Frank N. Shiromoto. *The Encyclopedia of Trauma and Traumatic Stress Disorders*. Facts on File, 2010.
17. Freud, Sigmund. *Moses and Monotheism*. Vintage Books, 1967.
18. ----- . et al. *Beyond the Pleasure Principle and Other Writings*. Penguin Books, 2003.
19. ----- . *Group Psychology and the Analysis of the Ego*. 1921. *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud*, translated and edited by James Strachey, vol. 18, Hogarth Press, 1955, pp. 65–144.
20. ----- . “Mourning and Melancholia” *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud*, translated and edited by James Strachey, vol. 14, Hogarth Press, 1955, pp. 237-258.
21. ----- . *Studies on Hysteria*. 1895. *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud*, translated and edited by James Strachey, vol. 2, Hogarth Press, 1955.
22. ----- . *The Interpretation of Dreams*. 1900. *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud*, translated and edited by James Strachey, vols. 4–5, Hogarth Press, 1953.
23. Hadromi-Allouche, Zohar, and Michael Hubbard MacKay, editors. *Betwixt and Between Liminality and Marginality: Mind the Gap*. Lexington Books, 2023.
24. Holloway, David. *9/11 and the War on Terror*. Edinburgh University Press, 2008. JSTOR, <http://www.jstor.org/stable/10.3366/j.ctt1r1xbz>.

25. Huddy, Leonie. "From Social to Political Identity: A Critical Examination of Social Identity Theory." *Political Psychology*, vol. 22, no. 1, 2001, pp. 127–56.
26. Humphrey, Michael. *The Politics of Atrocity and Reconciliation: From Terror to Trauma*. Routledge, 2014.
27. Hutcheon, Linda. *Narcissistic Narrative: The Metafictional Paradox*. Wilfrid Laurier University Press, 1981.
28. ----- . "The Politics of Postmodernism: Parody and History." *Cultural Critique*, no. 5, 1986, pp. 179–207.
29. Kaplan, E. Ann. *Trauma Culture: The Politics of Terror and Loss in Media and Literature*. Rutgers, 2005.
30. LaCapra, Dominick. *History in Transit: Experience, Identity, Critical Theory*. Johns Hopkins University Press, 2014.
31. ----- . *Writing History, Writing Trauma*. Johns Hopkins University Press, 2001.
32. Laing, R. D. *The Divided Self: An Existential Study in Sanity and Madness*. Penguin Books, 1964.
33. Lacan, Jacques. *Écrits*. Translated by Bruce Fink, W.W. Norton, 2007.
34. ----- . *Four Fundamental Concepts of Psychoanalysis*. Penguin, 1994.
35. Mahajan, Karan. *The Association of Small Bombs*. Vintage, 2017.
36. Mbembe, Achille. *Necropolitics*. Duke University Press, 2019.
37. Phelan, James. *Narrative as Rhetoric: Technique, Audiences, Ethics, Ideology*. Columbus: Ohio State University Press, 1996.
38. ----- . *Experiencing Fiction: Judgments, Progressions, and the Rhetorical Theory of Narrative*. Ohio State University Press, 2007.
39. Roy, Arundhati. *The God of Small Things*. Flamingo, 1997.
40. Turner, Victor. *Betwixt and Between: Liminality and Marginality: Mind the Gap*. Lexington Books, 2023.